

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 162/2019-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. júla 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku v konaní o ústavnej sťažnosti [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Vladimírom Novákom, Štúrova 8, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 345/2013 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 345/2013 porušené boli.

2. Okresnému súdu Žilina prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 345/2013 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 700 € (slovom sedemsto eur), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Žilina je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 346,26 € (slovom tristoštyridsaťšesť eur a dvadsaťšesť centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Nováka, Štúrova 8, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažostná argumentácia s'ťažovateľky

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. I. ÚS 162/2019 z 24. apríla 2019 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 345/2013 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Z obsahu ústavnej s'ťažnosti vyplýva, že 20. decembra 2013 podala s'ťažovateľka na okresnom súde žalobu, ktorou sa proti žalovanej [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“) domáha zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Po tom, čo okresný súd zaslal 14. januára 2014 žalobu žalovanej na účel vyjadrenia sa k jej obsahu, zostal vo veci niekoľko mesiacov nečinný. K nariadeniu pojednávania pristúpil až na základe žiadosti žalovanej o odstránenie priet'ahov v konaní (9. júl 2014), keď termín

pojednávania určil na 10. november 2014. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti podrobne popisuje priebeh namietaného konania, poukazuje na ďalšie časové úseky, v ktorých okresný súd nekonal, ako aj na jeho neefektívnu a nedôslednú činnosť. V tejto súvislosti ako príklad uvádza, že okresný súd na pojednávaní uskutočnenom 6. júna 2016 nariadil znalecké dokazovanie, avšak v skutočnosti žiadneho znalca nikdy neustanovil. Rozsudkom č. k. 2 C 345/2013-265 z 25. mája 2017 okresný súd rozhodol vo veci samej, proti tomuto rozhodnutiu však sťažovateľka podala 8. júna 2017 odvolanie. Okresný súd predložil jej opravný prostriedok Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) až 28. novembra 2017, t. j. po niekoľkých mesiacoch nečinnosti, čo sťažovateľka hodnotí ako jeden z ďalších zbytočných prietáhov v namietanom konaní. Krajský súd rozhodnutie okresného súdu uznesením č. k. 11 Co 281/2017-320 z 21. júna 2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľka nadväzne podaniami z 2. augusta 2018 a 21. januára 2019 žiadala o nariadenie termínu pojednávania, no bezvýsledne. Namietané konanie trvajúce už šiesty rok nie je dosiaľ právoplatne skončené a podľa názoru sťažovateľky prekračuje priemernú dĺžku konania v civilných veciach.

3. Sťažovateľka v rámci ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že sa celkovo trikrát sťažovala u predsedu okresného súdu na prietahy v konaní (23. februára 2017, 17. augusta 2017 a 5. októbra 2018) podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tento prostriedok nápravy sa však ukázal ako neúčinný, pretože neukončil porušovanie ňou namietaných práv. Okresný súd nezabezpečil podľa názoru sťažovateľky taký procesný postup v namietanom konaní, ktorý by čo najskôr odstránil stav jej právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň obrátila so žiadosťou o rozhodnutie svojej veci.

4. Na tomto základe sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v namietanom

konaní bez zbytočných priet'ahov, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie vo výške 4 339 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika s'ťažovateľky

5. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu zo 7. mája 2019 vyjadril k ústavnej s'ťažnosti prípisom sp. zn. 1SprS/148/2019 z 28. mája 2019, ktorý bol spolu so stanoviskom zákonného sudcu a spisovým materiálom doručený ústavnému súdu 10. júna 2019. Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla, že priebeh namietaného konania bol ovplyvnený rozsahom a charakterom dokazovania spojeného s vykonávaním obhliadky na mieste samom a znaleckým dokazovaním. Istý podiel na tom mala aj zmena právneho zastúpenia procesných strán s dopadom na spôsob a rozsah uplatňovania prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany, ako aj dlhodobá práceneschopnosť zákonného sudcu v čase od 13. júna 2018 do 20. marca 2019. Spor o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva zaradila podpredsedníčka okresného súdu medzi skutkovo a právne zložitejšie spory, čo malo ovplyvniť i dĺžku súdneho konania. Nespochybnila však, že ku dňu podania vyjadrenia k ústavnej s'ťažnosti okresný súd o žalobe vo veci samej právoplatne nerozhodol, a preto v konečnom dôsledku uznala, že vo veci vznikol objektívny priet'ah. Súčasne však navrhla, aby bolo s'ťažovateľke priznané primerané finančné zadost'učinenie so zreteľom na uplatňovaný nárok a možnú ujmu s tým, že neistota spôsobená postupom okresného súdu by nemala suplovať nároky uplatnené v konaní. V závere uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania. Zákonný sudca vo svojom stanovisku popísal priebeh namietaného konania. Okrem toho uviedol, že v čase jeho práceneschopnosti boli spisy z jeho senátu prerozdelené medzi kolegov, ktorí však z dôvodu ich zaťaženia nedokázali priebežne vybavovať aj veci z jeho senátu. Dodal, že nový termín pojednávania nariadil na 16. september 2019, keď hodlá vo veci samej rozhodnúť.

6. Ústavný súd 13. júna 2019 zaslal vyjadrenie okresného súdu právnenému zástupcovi sťažovateľky s možnosťou zaujatia stanoviska v lehote 10 dní od doručenia prípisu. Právny zástupca sťažovateľky možnosť vyjadrenia sa k stanovisku okresného súdu nevyužil.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Prehľad relevantných úkonov okresného súdu v napadnutej veci

8. Z predloženého spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 2 C 345/2013 ústavný súd zistil, že vo veci boli vo vzťahu k predmetu ústavnej sťažnosti vykonané tieto pre jej posúdenie relevantné procesné úkony:

- 20. decembra 2013 bola okresnému súdu doručená žaloba (23. januára 2014 ju sťažovateľka doplnila);
- 30. januára 2014 sa k žalobe vyjadrila žalovaná;
- 10. júla 2014 žalovaná podala žiadosť o odstránenie prietáhov v konaní;
- 29. júla 2014 okresný súd nariadil pojednávanie na 10. november 2014;
- 10. novembra 2014 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie;
- 24. novembra 2014 okresný súd nariadil obhliadku na 17. december 2014;
- 17. decembra 2014 sa uskutočnila obhliadka, po ktorej sudca apeloval na prítomných, aby zvažili možnosť mimosúdnej dohody; okresný súd zároveň nariadil termín pojednávania na 30. marec 2015;
- 30. marca 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 24. august 2015;
- 31. júla 2015 sťažovateľka požiadala o odročenie pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky jej právnej zástupkyne; pojednávanie bolo preto zrušené;
- 17. augusta 2015 sťažovateľka predložila plnú moc na jej zastupovanie inou advokátkou;

- 25. novembra 2015 bolo nariadené pojednávanie na 22. február 2016. Toto pojednávanie bolo po jeho uskutočnení odročené na 18. apríl 2016, ktoré sa následne po uskutočnení odročilo na 2. máj 2016;
- 2. mája 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli prednesené záverečné reči; okresný súd odročil pojednávanie na účel vyhlásenia rozsudku na 6. jún 2016;
- 6. júna 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu vypracovania znaleckého posudku;
- 21. júna 2016 sťažovateľka podala námietku zaujatosti;
- 9. augusta 2016 krajský súd rozhodol o námietke zaujatosti;
- 20. septembra 2016 žalovaná doručila návrh na upustenie od vykonania znaleckého dokazovania, obdobný návrh podala sťažovateľka 7. novembra 2016;
- 15. marca 2017 bolo nariadené pojednávanie na 4. máj 2017;
- 4. mája 2017 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sudca uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené, súčasne oznámil, že rozsudok vyhlási v lehote 15 dní;
- 25. mája 2017 okresný súd vyhlásil rozsudok;
- 8. júna 2017 sťažovateľka podala odvolanie (nadväzne bol zaplatený súdny poplatok a opravný prostriedok bol zaslaný protistrane na vyjadrenie);
- 28. novembra 2017 bol spis doručený krajskému súdu;
- 21. júna 2018 krajský súd rozhodol tak, že rozhodnutie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (25. júla 2018 bol rozsudok doručený okresnému súdu);
- 3. augusta 2018 sťažovateľka požiadala o nariadenie termínu pojednávania;
- 24. januára 2019 sťažovateľka predložila znalecký posudok a požiadala o nariadenie termínu pojednávania;
- 16. mája 2019 okresný súd nariadil termín pojednávania na 16. september 2019.

IV.

Právomoc ústavného súdu, ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a vyhodnotenie postupu okresného súdu

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a súčasne sa domáha aj vyslovenia porušenia svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

12. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už označených práv vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Spor treba viesť rýchlo, účelne a bez prietáhov. Preto je základnou povinnosťou súdu zabezpečiť v civilnom sporovom konaní taký procesný postup, ktorý v kooperácii

so sporovými stranami čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V súčasnosti, od 1. júla 2016 tieto povinnosti vychádzajú zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), najmä z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy tohto poriadku.

15. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila i v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie strany sporu v súdnom konaní a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

16. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom namietaného konania je návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Konania tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, preto vec nemožno posúdiť ako právne zložitú. V posudzovanej veci nešlo ani o skutkovo komplikovanú záležitosť, ktorá by vyžadovala osobitný prístup

okresného súdu. Predsedníčka okresného súdu síce v rámci svojho vyjadrenia uviedla, že išlo o skutkovo a právne zložitejší spor, avšak svoj záver fakticky ničím nepodoprela. Ani obsah spisu nenaznačuje osobitosť, resp. komplikovanosť sporu, a preto prietáhy v namietanom konaní nepovažuje ústavný súd za dôsledok vyvolaný právnou alebo skutkovou zložitou prejednávanej veci.

17. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky ako žalujúcej strany sporu. Ústavný súd z obsahu zapožičaného spisu okresného súdu nezistil také závažné skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľky v súvislosti s doterajšou dĺžkou namietaného konania, práve naopak, sťažovateľka opakovane žiadala o nariadenie termínu pojednávania (10. júl 2014, 3. august 2018, 24. január 2019). Na druhej strane je potrebné spomenúť, že bola i procesne aktívna, keď 21. júna 2016 uplatnila námietku zaujatosti a 8. júna 2017 podala opravný prostriedok proti rozhodnutiu vo veci samej. Procesná aktivita sťažovateľky síce sama osebe nemôže byť pripísaná na jej ťarchu, avšak okresný súd (a nadväzne krajský súd) sa musel s jej návrhmi procesne vysporiadať, čo prirodzene ovplyvnilo i dĺžku namietaného konania. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry uviedol (napr. I. ÚS 41/03, II. ÚS 664/2013), že využitie procesného prostriedku, ktoré malo za následok spomalenie postupu okresného súdu v konaní, nemožno pripísať na ťarchu tohto súdu.

18. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov a zistil, že v namietanom konaní, ktoré sa začalo dorúčením žaloby 20. decembra 2013, vznikli prietáhy ako dôsledok období nečinnosti okresného súdu, ako aj jeho neefektívnej, resp. nesústreďenej činnosti.

18.1 Z krátkodobých úsekov nečinnosti možno spomenúť obdobie po podaní žaloby, keď žalovaná doručila svoje vyjadrenie k nej (30. január 2014), do uskutočnenia prvého pojednávania (10. november 2014), t. j. obdobie 10 mesiacov. Ďalším časovým úsekom, v ktorom okresný súd 9 mesiacov nekonal, bolo obdobie od rozhodnutia krajského súdu o námietke zaujatosti uplatnenej sťažovateľkou (9. august 2016) do uskutočnenia

pojednávania (4. mája 2017). Obdobie nečinnosti možno napokon identifikovať aj v čase od doručenia rozhodnutia krajského súdu o odvolaní sťažovateľky okresnému súdu (25. júla 2018) do nariadenia termínu pojednávania (16. máj 2019), ktorý bol stanovený až na 16. september 2019, t. j. 14 mesiacov. Posledné vymedzené obdobie nečinnosti bolo podľa vyjadrení podpredsedníčky okresného súdu i zákonného sudcu zapríčinené dlhodobou pracovnou neschopnosťou zákonného sudcu a hoci bola vec sťažovateľky náhodným výberom pridelená zastupujúcemu sudcovi, žiadne procesné úkony sa vo veci nevykonali. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že argumentáciu podpredsedníčky okresného súdu o dlhodobej práceneschopnosti zákonného sudcu nemohol akceptovať, pretože vo svojej stabilizovanej judikatúre už uviedol, že personálne problémy (dlhodobá práceneschopnosť sudcu, resp. zmeny zákonných sudcov) a nadmerné množstvo vecí nemôže byť vo vzťahu k oprávnenému subjektu, ktorý sa obrátil na všeobecný súd so žiadosťou o odstránenie svojej právnej neistoty, dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavuje štát zodpovednosti za pomalý priebeh konania (napr. III. ÚS 83/2014).

18.2 Na základe uvedených skutočností celková doba nečinnosti okresného súdu predstavuje 33 mesiacov (2 roky a 9 mesiacov) z celkovej dĺžky konania trvajúcej viac 5 rokov. Pre úplnosť je však potrebné dodať, že okresný súd jedenkrát odročil pojednávanie na iný termín z dôvodov na strane sťažovateľky, čo nemožno pričítať na ťarchu okresného súdu, rovnako ako skutočnosť, že sa spis okresného súdu v priebehu konania dvakrát nachádzal na krajskom súde z dôvodu rozhodovania o námietke zaujatosti (3 mesiace) a z dôvodu rozhodovania o opravnom prostriedku uplatnenom sťažovateľkou (7 mesiacov). Všetky tieto okolnosti ústavný súd vzal pri hodnotení namietaného konania do úvahy.

18.3 Mimo spomenutých období nečinnosti síce okresný súd priebežne konal, avšak jeho konaniu chýbala efektívnosť. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

18.4 Z preskúmania obsahu súdneho spisu vyplynuli pre ústavný súd zistenia, ktoré svedčia o neefektívnom postupe okresného súdu. Tento možno vidieť najmä v tom, že vo veci sa dosiaľ uskutočnilo osem pojednávaní a jedna obhliadka sporných nehnuteľností, napriek tomu sa však okresnému súdu nepodarilo ustáliť skutkový stav potrebný pre meritórne rozhodnutie. Okresný súd síce jedenkrát rozhodol vo veci samej, avšak toto rozhodnutie bolo krajským súdom zrušené a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie z dôvodov, ktoré taktiež svedčia o neefektívnom postupe okresného súdu v napadnutom konaní. Túto skutočnosť ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou (napr. IV. ÚS 98/2012) pričítal na ťarchu okresného súdu.

19. Po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľky, postupu okresného súdu, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu napadnutého konania, ústavný súd dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní, a preto bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

20. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy druhej vety ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

21. Vychádzajúc z toho, že ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zo skutočnosti, že posudzované konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, bolo potrebné prikázať okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 345/2013 konať bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

22. Ústavný súd zároveň dáva do pozornosti okresnému súdu, že je povinný v napadnutom konaní naďalej postupovať striktne podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku (§ 470 ods. 1) vrátane využitia prostriedkov procesného útoku, procesnej obrany podľa § 149 až § 151 CSP a prospektívnej sudcovskej koncentrácie § 153 CSP s ohľadom na § 470 ods. 2 druhú vetu CSP.

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

24. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

25. Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 4 339 €, ktorú odôvodnila neúmerou psychickou záťažou spôsobenou neprimeranou dĺžkou konania, ďalej zvýšenými nákladmi na právne zastupovanie, ako aj napätými spoluvlastníckymi vzťahmi k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom napadnutého konania. Okrem toho poukázala na vysoký vek strán sporu, v dôsledku čoho hrozí, že sa ani nedožijú právoplatného rozhodnutia, pričom premárnený čas zavinený zbytočnými prietahmi už nie je možné vrátiť späť.

26. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádzalo do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

27. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na doterajšiu dĺžku napadnutého konania (viac ako 5 rokov) a v rámci neho na obdobie nečinnosti okresného súdu po dobu 2 rokov a 9 mesiacov. Súčasne zohľadnil neefektivitu procesných úkonov okresného súdu rozobratú na inom mieste tohto nálezu (bod 18.4), ako aj to, že samotný okresný súd uznal dôvodnosť ústavnej sťažnosti sťažovateľky vo vzťahu k celkovej dĺžke konania. S ohľadom na uvedené ústavný súd považoval za primerané a spravodlivé priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 700 € podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

28. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca sťažovateľky si uplatnil trovy konania za dva úkony právnej služby, ktoré vyčíslil sumou 346,26 €.

29. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €, keďže ide o úkony právnej služby vykonané v roku 2019. Náhradu trov konania

priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby – prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2019 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 163,33 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,80 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje za dva úkony právnej služby celkovú sumu 346,26 € a ústavný súd ju sťažovateľke priznal v celej uplatnenej výške (bod 4 výroku nálezu).

30. Náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

31. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júla 2019